Tècniques d'expressió graficoplàstica

Criteris d'avaluació

CE 1 Analitzar obres graficoplàstiques, valorant-ne els aspectes formals, comparant les tècniques, materials i procediments utilitzats en l'execució i conservació i reflexionant sobre el seu possible impacte mediambiental, per conformar un marc personal de referència que potenciï la creativitat, fomenti una actitud positiva cap el patrimoni i estigui compromesa amb la sostenibilitat.
CA 1.1 Analitzar obres graficoplàstiques de diferents tipus i èpoques, identificant els materials, tècniques i procediments utilitzats, valorant els seus efectes expressius i incorporar-hi judicis de valor estètic a partir de l'estudi dels seus aspectes formals.
CA 1.2 Comparar els elements, tècniques i procediments emprats en diferents produccions graficoplàstiques, identificar les diferències i els aspectes comuns i establir-hi relacions.
CA 1.3 Valorar críticament la sostenibilitat i l'impacte mediambiental dels procediments i materials utilitzats en la creació graficoplàstica en diferents moments històrics i proposar alternatives respectuoses amb el medi ambient.

CE 2 Utilitzar els diferents elements i procediments propis del llenguatge graficoplàstic, manifestant domini tècnic i experimentant de manera creativa i innovadora amb les seves possibilitats i combinacions, per desenvolupar la capacitat d'expressió autònoma i personal i per respondre a uns objectius determinats.
CA 2.1 Seleccionar creativament els recursos graficoplàstics adequats en funció de la situació expressiva o la intencionalitat de l'acompliment sol·licitat.
CA 2.2 Utilitzar de manera creativa i autònoma les tècniques, materials i procediments de l'expressió graficoplàstica en la resolució de diferents necessitats expressives i comunicatives, incidint en el rigor, en l'execució i en la sostenibilitat del producte final.

CE 3 Planificar el procés de realització individual i col·lectiva d'obres graficoplàstiques, valorant les possibilitats que ofereixen les diferents tècniques, materials i procediments, com també la seva adequació a una determinada proposta, per respondre amb eficàcia i creativitat a qualsevol acompliment relacionat amb la producció cultural o artística.
CA 3.1 Planificar el procés complet de realització d'obres graficoplàstiques variades, individuals o col·lectives, establir les fases de realització i argumentar la selecció de les tècniques, materials, procediments i llenguatges més adequats en funció de les diferents intencions comunicatives o creatives.
CA 3.2 Planificar de manera adequada l'organització de les fases i dels equips de treball en les propostes col·laboratives, identificar les habilitats requerides en cada cas i repartir i assumir les tasques amb criteri.

CE 4 Desenvolupar projectes graficoplàstics individuals i col·laboratius, utilitzant amb destresa diversos materials, tècniques i procediments, per integrar el procés creatiu i respondre de manera eficaç, sostenible i creativa a uns objectius d'acompliment determinats.
CA 4.1 Expressar idees, opinions i sentiments mitjançant la creació de produccions graficoplàstiques individuals i col·laboratives de diferents tipus, referides a diferents motius o plantejaments, aplicant amb solvència i domini tècnic els diferents procediments.
CA 4.2 Interactuar coordinadament i col·laborativament en el desenvolupament de produccions graficoplàstiques col·lectives i manifestar una actitud respectuosa, creativa i conciliadora quan es produeixin diferències d'opinió entre els membres del grup.
CA 4.3 Realitzar composicions graficoplàstiques individuals o col·laboratives, integrar-hi l'ús de materials reciclats quan sigui possible i aplica-hi criteris d'inclusió i de sostenibilitat.

CE 5 Avaluar els productes graficoplàstics propis i aliens, valorar-ne el possible impacte social i cultural per potenciar una actitud crítica i responsable que afavoreixi el desenvolupament personal i professional en el camp de l'expressió graficoplàstica.

CA 5.1 Avaluar diferents productes graficoplàstics, argumentant, amb la terminologia específica, el grau d'adequació a la intenció prevista dels llenguatges, tècniques, materials i procediments utilitzats, valorant el rigor i la qualitat de l'execució, així com aspectes relacionats amb la sostenibilitat i la propietat intel·lectual.
CA 5.2 Identificar i valorar les oportunitats de desenvolupament personal i professional que es deriven del coneixement de les tècniques d'expressió graficoplàstica.

Sabers bàsics

Es concreten a continuació els sabers bàsics organitzats en blocs.

A. ASPECTES GENERALS
El llenguatge graficoplàstic: forma, color, textura i composició. Evolució històrica
- Elements bàsics del llenguatge visual i plàstic: punt, línia, pla, taca, forma, color, textura visual i tàctil, equilibri, moviment, pes visual, direccions, ritme, proporcions i simetria.
- Evolució històrica dels components tècnics i metodològics de les obres visuals i plàstiques: de la tradició a les noves tecnologies de captació, manipulació i generació d'imatges.
Suports, utensilis, pigments, aglutinants i dissolvents associats a les diferents tècniques graficoplàstiques. Interacció entre materials
- Paper: Precedents, origen i evolució històrica. Els diferents papers: composicions, característiques i usos.
- Altres suports: Fusta, ceràmica, tèxtil, sintètics. Característiques i usos.
- L'estudi de l'artista: Eines i estris.
- Pigments: Evolució històrica, procedència.
- Aglutinants naturals i sintètics.
Seguretat, toxicitat i impacte mediambiental dels diferents materials artístics. Suports i materials sostenibles
- Toxicitat dels diferents materials i productes químics, com també la manera segura de treballar-hi. Lesions i malalties associades als productes. Materials ecològics i reciclables.
La conservació de les obres graficoplàstiques
- Mètodes de conservació i normes d'ús i manipulació bàsiques, per no fer malbé obres d'art.
La protecció de la creativitat. Aspectes fonamentals de la propietat intel·lectual. Còpies i falsificacions
- Anàlisi de còpies i falsificacions. Aproximació a la legislació de propietat intel·lectual. Les falsificacions de grans obres de la història. El fenomen de la falsificació en l'actualitat. El certificat digital i les llicències de reproducció.
Perspectiva de gènere, perspectiva intercultural i perspectiva inclusiva en les produccions graficoplàstiques
- Autores d'arreu del món i de diferents estils i moviments. (per exemple: Clara Petters, Artemisia Gentileschi, Maria Sibylla Merian, Sofonisba Anguissola, Tamara de Lempika, Varvara Stepanova, Hanna Höch, Georgia O'keefffe, Remedios Varo, Tina Modotti, Emili Kame Kngwarreye, Guerrilla Girls, entre d'altres).
- La història de l'art graficoplàstic des d'un punt de vista no occidental: les tècniques graficoplàstiques dels altres continents.
Estratègies d'investigació, anàlisi, interpretació i valoració crítica de productes culturals i artístics

B. TÈCNIQUES DE DIBUIX
Materials, utensilis i suports associats al dibuix. Característiques i terminologia específica
- Suports adequats a les tècniques de dibuix. Gramatges i característiques dels papers més utilitzats.

- Esfumins, gomes, esmoladors, portamines, cinta de carrosser, entre d'altres.
- Ús, neteja i conservació dels estris i materials.
Tècniques seques: llapis de grafit, carbonet, llapis composts, sanguines, barres grasses, de color i pastels
- Tipus de línies, tramats, esfumat i aplicació tonal.
Tècniques humides i mixtes. La tinta i les seves eines
- Plomí, retoladors calibrats, pinzells, esponges, materials per a fer reserves.
- Reserves, mullat sobre mullat, tinta aiguada, tinta pura, tramats, modulació de la línia.

C. TÈCNIQUES DE PINTURA
Materials, utensilis i suports. Característiques i terminologia específica
- Suports adequats a les tècniques de pintura. Gramatges i característiques dels papers més utilitzats.
- Pinzells, brotxes, esponges, retoladors.
- Ús, neteja i conservació dels estris i materials.
Tècniques a l'aigua: aquarel·la, tempera i acrílic
- Presentacions i composicions. Característiques: opacitat, resistència a la llum, etc.
Tècniques sòlides, olioses i mixtes. Tremp a l'ou. Encasts. Pastissos. Olis. Olis miscibles a l'aigua. Pintures biodegradables
- Ús, neteja i conservació dels estris i materials.
- Presentacions i composicions. Característiques: opacitat, resistència a la llum, etc.

D. TÈCNIQUES DE GRAVAT I ESTAMPACIÓ
- Cura i conservació dels estris i materials.
Materials, utensilis, maquinària i suports. Terminologia específica
- Gúbies, talladors, matrius o planxes, tintes, tòrculs i premses, barem, tarlatana.
- Tècniques de reproducció tradicionals. La matriu. Les reproduccions seriades.
- Mono-impressió i reproducció múltiple. L'obra gràfica. Monotípia plana
- Estampació en relleu. Xilografia. Linòleum
- Estampació en buit. Calcografia. Tècniques directes i indirectes
- Estampació plana. Mètode planogràfic. Litografia. Mètode permeogràfic. Serigrafia. Mètode electrònic. Copy Art

E. TÈCNIQUES MIXTES I ALTERNATIVES
Altres tècniques, materials i procediments en l'expressió graficoplàstica
- Tècniques additives. El collage.
La imatge digital. Art digital
- Fotomuntatge. Acolorit digital. Programari específic.

F. PROJECTES GRAFICOPLÀSTICS
Metodologia projectual
- Fases d'un projecte: preproducció, producció, postproducció, exposició i difusió.
Estratègies per a la planificació i desenvolupament de projectes graficoplàstics. L'organització dels equips de treball
- Creació d'un pla de treball que atengui el que es pretén fer, els recursos materials i econòmics necessaris, les persones que hi participaran i les funcions que realitzaran.
Procés d'elaboració d'una obra pictòrica
- Procés creatiu: de la idea inicial a l'obra final. Apunts, estudis i esbossos, proves de color.

- Estratègies per a la generació d'idees. Pluja d'idees (brainstorming), associació de conceptes, referències i fonts d'inspiració.
Exposició i difusió de projectes graficoplàstics
- Estratègies de difusió. El comissariat a l'art. Museus i galeries, exposicions individuals i col·lectives.
Estratègies d'avaluació de les fases i dels resultats de projectes gràfics. L'error com a oportunitat de millora i aprenentatge
- Retroalimentació en el procés de creació per corregir i millorar possibles errors.
- Recerca de solucions originals i innovadores a partir dels problemes què puguin sorgir.